

V Bruseli 19. júla 2018
(OR. en)

11295/18

VISA 197
FRONT 240
COWEB 115
JAIEX 83
COMIX 418

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Jordi AYET PUIGARNAU, riaditeľ, v zastúpení generálneho tajomníka Európskej komisie
Dátum doručenia:	19. júla 2018
Komu:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2018) 543 final
Predmet:	SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE Aktualizácia vykonávania zostávajúcich kritérií plánu liberalizácie vízového režimu zo strany Kosova*, ako sa uvádza vo štvrtej správe o pokroku zo 4. mája 2016

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2018) 543 final.

Príloha: COM(2018) 543 final

V Bruseli 18. 7. 2018
COM(2018) 543 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Aktualizácia vykonávania zostávajúcich kritérií plánu liberalizácie vízového režimu zo strany Kosova^{*}, ako sa uvádza vo štvrtej správe o pokroku zo 4. mája 2016

^{*} Týmto označením nie sú dotknuté pozície k štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244(1999) a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Aktualizácia vykonávania zostávajúcich kritérií plánu liberalizácie vízového režimu zo strany Kosova*, ako sa uvádza vo štvrtej správe o pokroku zo 4. mája 2016

I. ÚVOD

Európska komisia začala 19. januára 2012 dialóg s Kosovom o liberalizácii vízového režimu, ktorý sa týka štyroch hlavných oblastí (bezpečnosť dokladov; riadenie hraníc a riadenie migrácie; verejný poriadok a bezpečnosť; základné práva týkajúce sa slobody pohybu). Komisia 14. júna 2012 predložila Kosovu plán, v ktorom identifikovala všetky legislatívne a ďalšie opatrenia, ktoré Kosovo potrebovalo prijať a vykonať v rámci dialógu o liberalizácii vízového režimu. Komisia sa zaviazala, že pre osoby z Kosova navrhne bezvízové cestovanie v prípade krátkodobých pobytov v Európskej únii (t. j. pobytu, ktorého dĺžka neprekročí 90 dní v rámci akéhokoľvek 180-dňového obdobia), keď Kosovo splní všetky požiadavky a ďalšie opatrenia stanovené v pláne liberalizácie vízového režimu.

Komisia prijala štyri správy o pokroku Kosova v dialógu o vízovom režime: prvú správu 8. februára 2013¹, druhú správu 24. júla 2014²; tretiu správu 18. decembra 2015³, pričom tieto správy doplnila štvrtá a záverečná správa, ktorá bola prijatá 4. mája 2016⁴. Tieto správy obsahovali posúdenie pokroku, ktorý Kosovo dosiahlo pri plnení 95 kritérií plánu liberalizácie vízového režimu, odporúčania pre Kosovo a posúdenie možných vplyvov liberalizácie vízového režimu na migráciu a bezpečnosť.

Európska komisia 4. mája 2016 navrhla Rade Európskej únie a Európskemu parlamentu zrušenie vízovej povinnosti pre osoby z Kosova presunutím Kosova do zoznamu krajín oslobodených od vízovej povinnosti v prípade krátkodobého pobytu v schengenskom priestore⁵. Komisia v návrhu potvrdila, že Kosovo splnilo všetky požiadavky stanovené v pláne liberalizácie vízového režimu, pričom však predpokladá, že do dňa prijatia návrhu Radou a Európskym parlamentom Kosovo splní dve posledné kritériá, a to ratifikuje dohodu o vymedzení hraníc s Čiernou Horou a zlepší svoje výsledky v oblasti boja proti organizovanej trestnej činnosti a korupcii.

Po tom, ako kosovské zhromaždenie 21. marca 2018 ratifikovalo dohodu s Čiernou Horou o vymedzení hraníc, sa 3. až 4. mája 2018 uskutočnila v Kosove technická misia, ktorej úlohou bolo posúdiť pokrok dosiahnutý pri plnení kritérií, a to vrátane kritéria výsledkov v prípadoch organizovanej trestnej činnosti a korupcie na vysokej úrovni. Uskutočnili sa rokovania s predsedom vlády, ministrom spravodlivosti, ministrom pre európsku integráciu a ministrom vnútra, ako aj s hlavnými aktérmi v oblasti právneho štátu vrátane prokurátorskej rady, súdnej rady a kosovskej polície. Komisia sa informovala aj o opatreniach, ktoré kosovské orgány prijímajú na zmiernenie migračných a bezpečnostných hrozieb. Zistenia

* Týmto označením nie sú dotknuté pozície k štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244(1999) a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

¹ COM(2013) 66 final.

² COM(2014) 488 final.

³ COM(2015) 906 final, doplnené SWD(2015) 706 final.

⁴ COM(2016) 276 final.

⁵ COM(2016) 277 final.

technickej misie, ako aj dôkladná práca v teréne a následná komunikácia s kosovskými orgánmi tvoria základ tohto posúdenia.

Od prijatia štvrtej správy o pokroku v máji 2016 Kosovo priebežne pracovalo na posilnení svojich záväzkov v štyroch oblastiach plánu liberalizácie vízového režimu, t. j. v oblasti bezpečnosti dokladov; riadenia hraníc a riadenia migrácie; verejného poriadku a bezpečnosti; základných práv týkajúcich sa slobody pohybu. Kosovo zdokonalilo svoj právny rámec, čím pokračovalo v zaisťovaní vysokej úrovne integrity a bezpečnosti osobných údajov. Ministerstvo vnútra naďalej vydáva strojovo čitateľné biometrické osobné cestovné doklady v súlade s normami Medzinárodnej organizácie civilného letectva a normami EÚ pre bezpečnostné znaky a biometriu v cestovných dokladoch. Ako už bolo uvedené vo výročnej správe pre Kosovo z roku 2018⁶, Kosovo ešte viac zosúladiť svoj právny rámec v súvislosti s riadením hraníc s *acquis* EÚ. Stratégia a akčný plán pre integrované riadenie hraníc na roky 2013 – 2018 sú v súlade s koncepciou EÚ pre integrované riadenie hraníc z roku 2006. V júli 2017 bol schválený revidovaný a opätovne posúdený akčný plán pre integrované riadenie hraníc. Spoločný útvar pre analýzu spravodajských informácií rizík a hrozieb v Národnom centre pre riadenie hraníc každý mesiac vypracúva posúdenia rizík, ktoré identifikujú hrozby zaznamenané vo všetkých operačných regiónoch, a zároveň zdôrazňujú opatrenia, ktoré je potrebné prijať na zmiernenie týchto hrozieb. Kosovo takisto zosúladiť svoje právne predpisy v oblasti azylu a migrácie s *acquis* EÚ a v prehlbovaní spolupráce s členskými štátmi v oblasti readmisie a návratu dosiahol ďalší významný pokrok. Orgány presadzovania práva sa aj naďalej zameriavajú na riešenie otázky organizovanej trestnej činnosti, obchodovania s ľuďmi, drog a terorizmu. Policajné zbory sú dobre vyškolené a majú kapacitu na boj proti organizovanej trestnej činnosti, pričom využívajú aj špecializované jednotky. Právny rámec Kosova je v súlade s *acquis* EÚ a medzinárodnými nástrojmi v oblasti boja proti terorizmu, a to aj pokiaľ ide o právne predpisy, ktorými sa kriminalizuje fenomén zahraničných teroristických bojovníkov. Kosovo zvýšilo svoje úsilie v boji proti terorizmu, aj pomocou opatrení, ktoré majú predchádzať násilnému extrémizmu a brániť domácim teroristickým bojovníkom, aby sa zapájali do konfliktov v zahraničí. Úspešný príklad v tejto súvislosti predstavuje zatknutie niekoľkých osôb podozrivých z terorizmu v rámci spolupráce kosovských orgánov s orgánmi presadzovania práva z Albánska a bývalej Juhoslovanskej republiky Macedónsko. Príklady úspešnej spolupráce s viacerými členskými štátmi a Europolom v oblasti presadzovania práva možno pozorovať aj v oblasti organizovanej trestnej činnosti. Napríklad orgány presadzovania práva spolupracovali 21. marca 2018 na zatknutí prevádzачov migrantov pôsobiacich na západnom Balkáne. Slovinsko, Kosovo, misia Európskej únie na podporu právneho štátu v Kosove (EULEX) a Europol zatkli osoby v rámci cezhraničnej operácie, ktorej cieľom bolo rozložiť skupinu organizovanej trestnej činnosti pôsobiacu v tejto oblasti.

Touto aktualizáciou k štvrtej správe o pokroku Komisia potvrdzuje, že všetky kritériá stanovené v pláne liberalizácie vízového režimu sú splnené.

II. SÚČASNÝ STAV V SÚVISLOSTI SO ZÁVEREČNÝMI KRITÉRIAMI

1. Dohoda o vymedzení hraníc s Čiernou Horou

Dňa 21. marca 2018, po viac ako dvoch rokoch politických diskusií na domácej pôde kosovské zhromaždenie ratifikovalo dohodu o vymedzení hraníc, ktorá bola s Čiernou Horou podpísaná v auguste 2015, čím sa splnilo jedno z dvoch zostávajúcich kritérií týkajúcich sa

⁶ SWD(2018) 156 final.

liberalizácie vízového režimu. **Ako sa zdôraznilo v správe o Kosove za rok 2018, ratifikácia znamenala významný prelom.**

2. Pokrok dosiahnutý pri plnení kritéria výsledkov v oblasti boja proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti na vysokej úrovni

Pokiaľ ide o posledné zostávajúce kritérium plánu liberalizácie vízového režimu, Kosovo sa vyzýva, aby zlepšilo výsledky v oblasti vyšetřovania a konečných rozhodnutí súdov v prípadoch týkajúcich sa organizovanej trestnej činnosti a korupcie. Kosovo zaviedlo rozsiahly právny a operačný rámec na boj proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti a riešenie migračných a bezpečnostných rizík. Táto skutočnosť bola potvrdená vo výročných správach Komisie, v ktorých sa však uvádza, že problémy pretrvávajú – najnovšie v správe o Kosove za rok 2018⁷. Pokrok v cieľových prípadoch na vysokej úrovni zahrnutých vo výsledkoch prináša prehľad o celkovom pokroku protikorupčného rámca v Kosove a poukazuje na to, ako orgány riešia organizovanú trestnú činnosť a korupciu na vysokej úrovni.

2.1. Stav a vývoj výsledkov

Kosovské orgány podnikli významné prípravné kroky, aby splnili podmienky tohto kritéria.

V prvom rade sa vypracoval súbor podmienok s cieľom usmerniť výber relevantných prípadov, ktoré sa majú zahrnúť do výsledkov. Tieto podmienky vymedzené v „štandardných operačných postupoch pre výber cieľov závažnej trestnej činnosti a medziinštitucionálnu spoluprácu“ prijala 18. júla 2014 kosovská prokurátorská rada. V štandardných operačných postupoch sa určujú podmienky, ktoré musí daný prípad spĺňať, aby bol zaradený do výsledkov, ako sú: závažný charakter trestného činu a hodnota spôsobenej škody, organizačná úroveň zapojenej zločineckej skupiny, potreba koordinácie vyšetřovacích činností, potreba spravovať zdroje počas vyšetřovania atď. (článok 2 štandardných operačných postupov). To umožňuje sústrediť sa vo výsledkoch len na tie prípady, ktoré sa považujú za najväčšie a najrelevantnejšie. Okrem toho na základe rozhodnutia kosovskej súdnej rady z 30. decembra 2015 budú mať a vybrané prípady týkajúce sa korupcie a organizovanej trestnej činnosti absolútnu prioritu aj na súdoch. Predsedovia súdov boli povinní urýchlene prideliť takéto prípady sudcom, ktorí sa nimi musia okamžite zaoberať. Predsedovia súdov boli takisto povinní každý mesiac podávať kosovskej súdnej rade správy o pokroku, ktorý sa v týchto prípadoch dosiahol.

Takisto bol zriadený **multidisciplinárny tím, ktorého úlohou je účinne koordinovať vybavovanie vybraných cieľových prípadov**. Súčasťou tímu sú členovia z prokuratúry, súdov, polície, colného orgánu, daňových úradov, finančnej spravodajskej jednotky, Agentúry pre správu obstarávaného a skonfiškovaného majetku a nápravnej služby. Koordinátorom tímu je vedúci úradu špeciálnej prokuratúry Kosova.

Na účely merania pokroku, ktorý sa dosiahol v súvislosti s touto nesplnenou požiadavkou, **vytvorilo Kosovo** v roku 2015 **moderný monitorovací mechanizmus IT**, ktorý umožňuje koordináciu a monitorovanie vybraných prípadov korupcie a organizovanej trestnej činnosti vo všetkých fázach trestného konania. Tento sofistikovaný systém riadenia IT, ku ktorému majú prístup všetci členovia multidisciplinárneho tímu v reálnom čase, ukladá všetkým účastníkom konania, od polície po prokurátorov a sudcov, povinnosť vyplniť informácie týkajúce sa daného štádia konania, do ktorého sú zapojení.

⁷ SWD(2018) 156 final.

2.2. Pokrok dosiahnutý vo výsledkoch

Pri posudzovaní kritéria výsledkov v prípadoch korupcie a organizovanej trestnej činnosti na vysokej úrovni sa dôraz kladie na vybrané cielené prípady, ktoré sú obsiahnuté vo výsledkoch. Pokrok sa posudzuje z hľadiska počtu prípadov riešených v reťazci trestného konania (vyšetrovanie – trestné stíhanie – súd prvého stupňa – súd druhého stupňa – konečný rozsudok). Pokrok dokazuje aj hodnota predbežne a trvalo skonfiškovaného majetku, čím sa ďalej preukazuje odhodlanie Kosova riešiť finančné aspekty závažnej trestnej činnosti.

Spočiatku, v **máji 2016**, sa multidisciplinárny tím zamerail na **31 prípadov**. Na základe uvedených štandardných operačných postupov boli pridané ďalšie prípady a k **6. júnu 2018** celkový počet predstavoval **42 prípadov**. Príslušné orgány tak dosiahli pokrok v identifikácii, vyšetrovaní a stíhaní ďalších prípadov korupcie a organizovanej trestnej činnosti na vysokej úrovni, a to v rámci jasných hraníc, ktoré stanovil multidisciplinárny tím.

Zo 42 prípadov boli obžaloby vznesené v 33 prípadoch, vyšetrovania prebiehajú v piatich prípadoch a v predsúdnom konaní boli zamietnuté štyri prípady. Z 33 prípadov sa **23 prípadov** zameriava na korupciu (**so 145 obžalovanými osobami**) a v **10 prípadoch** ide o organizovanú trestnú činnosť (**so 151 obžalovanými osobami**). Cielené prípady celkovo zahŕňajú obžalované osoby priťahujúce publicitu. Medzi obžalovanými sú napríklad: dvaja ministri, vedúci orgánu na preskúmanie verejného obstarávania, traja generálni tajomníci ministerstiev, štyria primátori, bývalý predseda ústavného súdu, jeden poslanec parlamentu, jeden súdny predseda a jeden prokurátor odboru pre závažné trestné činy. **Celková hodnota obstateného majetku (t. j. majetku, ktorý bol skonfiškovaný dočasne, nie však trvalo) dosahuje výšku 13 249 470 EUR.**

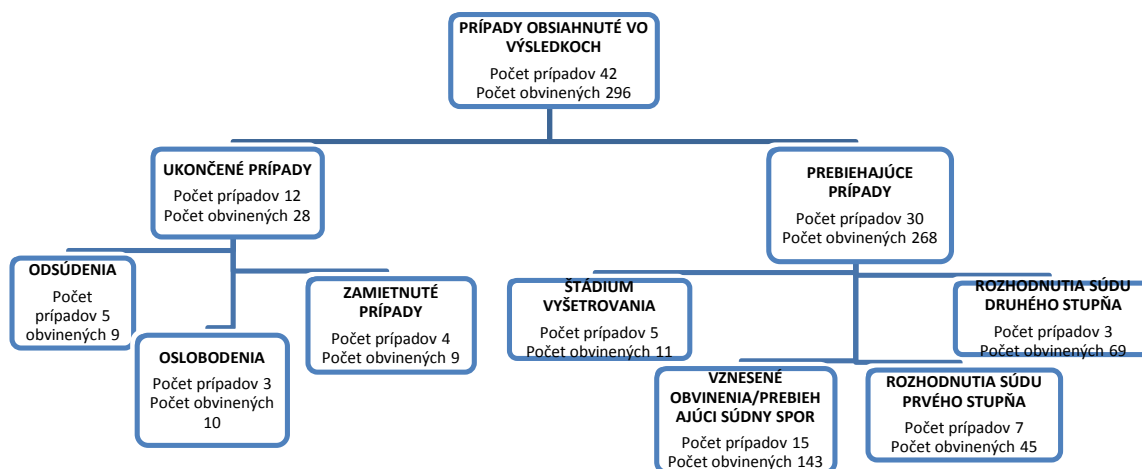
Zo 42 prípadov bolo dokončených 12 prípadov, pričom všetky boli zamerané na korupciu. Ako je znázornené na obrázku 1, v predsúdnom konaní boli zamietnuté štyri prípady. **V ôsmich prípadoch bolo vydané právoplatné rozhodnutie súdu, z toho päť prípadov sa skončilo odsudzujúcimi rozsudkami a tri prípady sa skončili oslobodzujúcimi rozsudkami.**

V piatich prípadoch, v ktorých bol vydaný právoplatný odsudzujúci rozsudok, bolo deväť osôb odsúdených až po vyčerpaní všetkých odvolacích postupov. Medzi odsúdenými osobami je prokurátor, primátor, verejný ochranca obce a bývalý predseda ústavného súdu/univerzitný rektor. Dosiaľ nedošlo k žiadnym trvalým konfiškáciám.

V súčasnosti prebieha v rôznych štádiách 30 prípadov proti 268 obžalovaným osobám: päť z nich je v štádiu vyšetrovania, 15 z nich je na súde prvého stupňa, v siedmich už rozhodol súd prvého stupňa a teraz sa čaká na odvolanie a v troch z nich rozhodol súd druhého stupňa a čaká sa na rozhodnutie najvyššieho súdu.

Príslušné orgány vznášajú na základe dostupných údajov v prípadoch zahrnutých do výsledkov obžaloby v priemere po 18,5 mesiacoch od začiatku vyšetrovania. Rozsudky súdov prvého stupňa sú zvyčajne vynesené po 16 mesiacoch, zatiaľ čo rozhodnutia súdu druhého stupňa a tretieho stupňa (ak je to relevantné) prichádzajú po siedmich, resp. desiatich mesiacoch. V prípade uzavretých prípadov trvá prijatie konečného rozhodnutia v priemere 33,3 mesiaca. **Bez toho, aby boli dotknuté komplexné prípravy vyšetrovaní a nutnosť rešpektovať justičné záruky, a hoci má každý prípad svoju vlastnú zložitú skutkovú podstatu, možno pozorovať stabilný pokrok z hľadiska prípadov, ktoré prechádzajú „reťazcom justície“** (t. j. vyšetrovanie – trestné stíhanie – súdne rozhodnutie – výkon sankcií), hoci rýchlosť sa dá ešte zvýšiť.

Obrázok 1: Prehľad prípadov zahrnutých vo výsledkoch v rôznych štádiách v rámci reťazca justície

2.3. Posúdenie výsledkov

Stabilný pokrok možno pozorovať v práci, ktorú kosovské orgány vykonali, pokiaľ ide o inštitucionálne a administratívne usporiadanie monitorovacieho mechanizmu IT a multidisciplinárny koordinačný tím, ako aj pokiaľ ide o pokrok dosiahnutý v rôznych prípadoch v rámci reťazca justície. Príslušné orgány zriadili sofistikovaný systém IT spolu s jasnými procesmi a postupmi. Cílené prípady napredovali, pokiaľ ide o nezávislosť súdnictva a riadny proces, čo viedlo k viacerým právoplatným odsudzujúcim rozsudkom a zvýšenému počtu obžalôb a stíhaných osôb. Suma predbežne skonfiškovaného majetku sa počas celého procesu naďalej zvyšovala.

Hoci existuje priestor na nepretržité zlepšovanie, ku ktorému sa Kosovo zaviazalo, **Komisia môže v súčasnosti potvrdiť, že orgány dosiahli a zlepšili výsledky v oblasti vyšetrovaní a právoplatných rozhodnutí súdu v prípadoch týkajúcich sa organizovanej trestnej činnosti a korupcie, a teda spĺňajú kritérium.**

III. ŠIRŠÍ KONTEXT PRÁVNEHO ŠTÁTU

Hoci Kosovo dosiahlo dobrú bilanciu výsledkov, je dôležité vnímať ju v širšom kontexte. Kosovo vytvorilo rozsiahly právny, inštitucionálny a súdny rámec na boj proti organizovanej trestnej činnosti a korupcii, aj keď problémy pretrvávajú. Okrem toho je Kosovo rovnako v procese komplexných legislatívnych reforiem, ktoré uľahčia prácu orgánov zapojených do boja proti organizovanej trestnej činnosti a korupcii a povedú k lepším výsledkom.

Okrem prípadov obsiahnutých v systéme výsledkov sa príslušné kosovské orgány zaoberajú mnohými ďalšími prípadmi korupcie a organizovanej trestnej činnosti. Patria medzi ne prípady, ktoré predtým stíhala a o ktorých rozhodla misia EULEX. Z dôvodu odstúpenia misie od jej výkonných funkcií sa prípady, ktoré nebolo možné dokončiť v rámci súčasného

mandátu, postupne presúvajú na miestne súdnictvo. Tento proces stále prebieha. Presunutých bolo 45 prípadov v oblasti korupcie a organizovanej trestnej činnosti. Nový mandát misie EULEX zahŕňa monitorovanie prípadov presunutých na miestne orgány. EÚ tak bude mať mandát a zdroje na pozorné a dôsledné monitorovanie pokroku spolu s pravidelnými aktuálnymi informáciami od miestnych orgánov.

Legislatívny vývoj

Kosovo už prijalo niekoľko dôležitých zákonov a niekoľko ďalších zákonov sa pripravuje. Ich cieľom je ďalšie posilnenie právneho rámca na boj proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti. V tejto súvislosti prijalo zhromaždenie 30. marca 2018 dva rozhodujúce zákony:

- **Zákon o predchádzaní konfliktu záujmov pri výkone verejnej funkcie**, v ktorom sa jasne vymedzujú úlohy a povolené činnosti verejných činiteľov s cieľom zabrániť zneužitiu funkcie a konfliktu záujmov. Jeho cieľom je zabezpečiť transparentnosť a správnosť procesov vo verejnej správe, ktoré boli v minulosti vysoko zraniteľné voči korupcii, a
- **zákon o štátnom prokurátorovi**, ktorý umožňuje dodatočné a na zásluhách založené prijatie nových prokurátorov špeciálnej prokuratúry Kosova zodpovedných za stíhanie väčšiny prípadov organizovanej trestnej činnosti a korupcie na vysokej úrovni. Zvýšenie počtu vysoko motivovaných prokurátorov výrazne zlepši prácu tejto inštitúcie, ktorá dosiaľ nemala dostatočný počet zamestnancov. Voľné pracovné miesta pre prvé kolo dodatočných prokurátorov, ktorí budú prijatí do zamestnania, boli už uverejnené.

V súčasnosti je v pokročilom štádiu prípravy vo vláde, alebo už prerokúvaných v zhromaždení niekoľko kľúčových právnych predpisov. Medzi nimi je predovšetkým:

- revidovaný **trestný zákon**, ktorý vláda schválila v apríli 2018 a o ktorom sa v súčasnosti rokuje v zhromaždení, a revidovaný **trestný poriadok**, ktorý je v procese prípravy. Oba revidované zákony budú obsahovať dôležité zmeny vrátane predĺžených lehôt na vyšetrovanie a rozšírených ustanovení o konfiškácii a ustanovení o pozastavení výkonu (trestný poriadok) a o odvolaní (trestný zákon) verejných činiteľov, ktorí boli obžalovaní a odsúdení za korupciu. Ustanovenia o pozastavení výkonu a o odvolaní verejných činiteľov, ktorí boli obžalovaní a odsúdení za korupciu sú kľúčovou požiadavkou európskeho programu reforiem, zoznamu prioritných reforiem, ktoré sa Kosovo zaviazalo uskutočniť s cieľom pokročiť vo vykonávaní svojej dohody o stabilizácii a pridružení k EÚ.
- Vláda Kosova predložila aj ďalší balík zákonov o boji proti korupcii, ktorý pozostáva z návrhov štyroch kľúčových právnych predpisov: návrh zákona o protikorupčnej agentúre, návrh zákona o majetkovom priznaní. Návrh zákona o rozšírených právomociach v oblasti konfiškácie bude v plnej miere založený na platnej smernici EÚ a prokurátorom poskytne silný a účinný nástroj, ktorý zločincov pripraví o nezákonný majetok. V návrhu zákona o oznamovateľoch sa zavádzajú konkrétne mechanizmy určené na ochranu oznamovateľov vo verejnom aj súkromnom sektore, čím sa podporuje boj proti korupcii. Návrh zákona o oznamovateľoch aj návrh zákona o rozšírených právomociach v oblasti konfiškácie boli 12. júna 2018 schválené vládou a postúpené zhromaždeniu. Na dvoch zostávajúcich návrhoch zákona sa stále pracuje.

V marci 2018 prijala vláda **novú komplexnú stratégiu a akčný plán proti korupcii na roky 2018 – 2020**.

V priebehu roka 2017 boli **sudcovia, prokurátori a ich pomocní zamestnanci z radov kosovských Srbov** v celom Kosove integrovaní do jednotného kosovského justičného systému podľa dohody o justícii z roku 2015, ktorá bola uzavretá s podporou EÚ. Tento úspech bude mať za následok pozitívny vplyv na jednotné uplatňovanie práva v celom Kosove.

IV. POSÚDENIE ROZSIAHLEJŠÍCH MIGRAČNÝCH A BEZPEČNOSTNÝCH RIZÍK

Základnou podmienkou procesu liberalizácie vízového režimu je zabezpečenie dobre riadenej a stabilnej migrácie a bezpečnostného prostredia.

Situácia v oblasti migrácie

Pokiaľ ide o situáciu v oblasti migrácie, Kosovo je dosiaľ mimo hlavných migračných tokov pozdĺž západobalkánskej trasy. Bolo zaznamenané, že malý počet migrantov z bývalej Juhoslovanskej republiky Macedónsko a Albánska pokračuje v ceste cez Kosovo a následne vstupuje do Srbska v oblasti Novi Pazar. Okrem toho na západný Balkán prišli v značnom počte iránski občania a tí väčšinou prichádzajú bez víz zo Srbska, kam priletia lietadlom.

Počet žiadateľov o azyl, ktorí prichádzajú do Kosova, zostáva stabilný a nízky, aj keď sa od januára do mája 2018 mierne zvýšil (zaregistrovaných bolo 86 prípadov, čo zahŕňa 36 prípadov tureckých občanov s pravidelnými povoleniami, ktorí požiadali o azyl v Kosove). Väčšina migrantov využíva Kosovo ako krátku zastávku pred pokračovaním v ceste, prípadne aj za pomoci prevádzackých sietí.

Počet žiadostí o azyl v Kosove klesol z 307 v roku 2016 na 147 v roku 2017. Väčšina žiadostí o azyl bola pozastavená, keďže žiadatelia o azyl zmizli bez toho, aby postup dokončili. V roku 2017 bola doplnková ochrana priznaná dvom žiadateľom. Podľa štátnej príslušnosti: najväčší počet žiadateľov o azyl je z Afganistanu (44 osôb alebo 35,8 %); ďalej nasleduje Sýria (23 osôb alebo 18,7 %), Líbya (16 osôb alebo 13 %), Alžírsko (14 osôb alebo 11,4 %), Pakistan (11 osôb alebo 8,9 %) a iné krajiny pôvodu (15 osôb alebo 12,2 %).

Pokiaľ ide o riadenie migrácie, **právny rámec v Kosove je vo všeobecnosti v súlade s právnymi predpismi EÚ**. Právny rámec v tejto oblasti zahŕňa zákon o readmisii, zákon o občianstve, zákon o cudzincoch, zákon o predchádzaní obchodovaniu s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania s ľuďmi, zákon o azyle a sekundárne právne predpisy vyplývajúce z týchto zákonov (*d'alšie informácie sú uvedené v prílohe 1*). Aby bolo možné riešiť migračné riziká, malo by Kosovo ďalej zosúladiť svoju vízovú politiku s *acquis* EÚ.

Kosovo zriadilo aj vládny orgán pre migráciu ako medziinštitucionálny orgán spolupráce, ktorý je zodpovedný za monitorovanie migračných tokov a ktorý poskytuje politické odporúčania založené na dôkazoch pre príslušné inštitúcie a subjekty s rozhodovacou právomocou v oblasti riadenia migrácie. Tento orgán dosiaľ vypracoval päť migračných profilov a v súčasnosti pripravuje zjednodušený migračný profil s údajmi z roku 2017, ako aj rozšírený migračný profil, ktorý bude navyše slúžiť ako kľúčový dokument pre vypracovanie návrhu stratégie pre migráciu na obdobie rokov 2019 – 2024.

V správe o Kosove za rok 2018 sa potvrdzuje, že v oblasti riadenia regulárnej aj neregulárnej migrácie sa dosiahol pokrok. V roku 2018 Kosovo zmenilo a prijalo svoj právny rámec v oblasti migrácie, ako napríklad zákon o azyle, zákon o cudzincoch a zákon o zmene zákona o kontrole štátnych hraníc a dohľade nad nimi, a to v súlade s nedávno zmenenými

smernicami EÚ v oblasti azylu, migrácie a Kódexu schengenských hraníc. Tieto tri zákony spoločne zaisťujú ďalšie zosúladienie s *acquis* EÚ a vedú k posilneniu riadenia migrácie v Kosove. (Podrobnejšie informácie sú uvedené v prílohe I).

Okrem toho kosovské inštitúcie uskutočnili potrebné prípravy v prípade, že by sa migračné trasy zmenili. V dôsledku toho bol v roku 2015 vypracovaný pohotovostný plán pre riadenie potenciálneho prílevu utečencov a migrantov a aktualizovaný v roku 2017, bol nominovaný koordinátor pre riadenie tohto prílevu a vytvorila sa skupina pre riadenie situácie. Účelom tohto plánu je riadiť potenciálny tok utečencov a migrantov: stanovujú sa v ňom príslušné zainteresované strany vrátane inštitúcií a organizácií, opisuje sa súčasná migračná situácia, objasňujú registračné postupy a zohľadňujú otázky, ako sú základné potreby, prístrešie, bezpečnosť, zdravie a vzdelávanie pre utečencov a migrantov. Kosovské inštitúcie vypracovali tento plán v úzkej spolupráci s miestnymi a medzinárodnými organizáciami.

Spolupráca v oblasti migrácie

Pokiaľ ide o spoluprácu v otázkach migrácie, Kosovo pokračovalo v rokovaní o readmisných dohodách s členskými štátmi EÚ, hlavnými tranzitnými krajinami a krajinami pôvodu neregulárnych migrantov. Kosovo dosiaľ podpísalo 22 dohôd (s 24 krajinami vrátane 18 členských štátov, 2 pridružených štátov, 3 krajín západného Balkánu – Albánska, bývalej Juhoslovanskej republiky Macedónsko a Čiernej Hory – a Turecka). Kosovo okrem toho navrhlo začať rokovania o readmisnej dohode ďalším šiestim členským štátom EÚ: Spojené kráľovstvo, Írsko, Litva, Lotyšsko, Poľsko a Portugalsko. Žiadosti boli zaslané aj Afganistanu, Pobrežiu Slonoviny a Pakistanu (*pozri prílohu 2*). **Platné readmisné dohody sa vo všeobecnosti vykonávajú hladko. Readmisné konania nepredstavujú žiadne vážne komplikácie a kosovské orgány vybavujú žiadosti o readmisiu bezodkladne a účinne v úzkej spolupráci so stranami, ktoré podpísali dohodu.**

Kosovo podpísalo 25. mája 2016 pracovnú dohodu s Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž (ďalej len „agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž“). Pracovná dohoda umožňuje výmenu informácií, spoločné operácie, odbornú prípravu a výskum a vývoj. Kosovská hraničná polícia pravidelne poskytuje údaje agentúre pre pohraničnú a pobrežnú stráž na týždennom, mesačnom, polročnom a ročnom základe.

Zavedené opatrenia na zabránenie možnému zneužívaniu bezvízového režimu

Po tom, ako počas druhej polovice roku 2014 a začiatkom roka 2015 opustilo Kosovo veľké množstvo osôb po neregulárnych trasách, pripojili sa kosovské inštitúcie vrátane predsedníctva, zhromaždenia, vlády a miestnych orgánov k úsiliu predchádzať neregulárnej migrácii.

Príslušné orgány zorganizovali kampane na zvyšovanie informovanosti zamerané na predchádzanie neregulárnej migrácii a prijali nové právne predpisy, ktorých cieľom je predchádzať neregulárnej migrácii tým, že dôjde k zmierneniu finančných a hospodárskych problémov, ktorým občania čelia, keďže najvýznamnejším faktorom pre tento veľký tok migrantov boli hospodárske ťažkosti, a **zvýšili úsilie proti prevádzaniu migrantov** (uskutočnilo sa 21 operácií, pri ktorých bolo zatknutých 86 osôb). Okrem týchto opatrení kosovská polícia zvýšila aj počet systematických hraničných kontrol pri všetkých výstupoch na hraničných priechodoch v súlade so základnými právami, pričom využíva profilovanie cestujúcich na základe analýzy rizík a správ o posúdení hrozieb. Kosovo zintenzívnilo spoluprácu so srbskými a maďarskými orgánmi a ďalšími členskými štátmi EÚ s cieľom predchádzať neregulárnej migrácii občanov Kosova, ako aj štátnych príslušníkov

tretích krajín. **Kosovská polícia bude naďalej vykonávať systematické kontroly pri výstupe na všetkých hraničných priechodoch** (s cieľom odôvodniť spôsob cestovania) a zintenzívňovať spoluprácu s orgánmi presadzovania práva EÚ pri výmene informácií (o zneužívaní bezvízového styku a boji proti prevádzkačstvu).

V dôsledku tohto úsilia sa počet žiadostí občanov Kosova o azyl prichádzajúcich do EÚ výrazne znížil, a to o 36 % z 11 675 žiadostí v roku 2016 na 7 410 žiadostí v roku 2017 a o 90 %, ak porovnáme údaje za roky 2015 až 2017 (72 480 žiadostí v roku 2015). Údaje dostupné od januára do marca 2018, keď o azyl žiadalo 1 580 občanov Kosova, svedčia o tom, že predchádzajúca klesajúca tendencia pokračuje. Miera návratov sa neustále zvyšuje, a to z 38,1 % v roku 2014 na 96,3 % v roku 2016. V roku 2017 sa miera návratov mierne znížila na 85,9 %.

Okrem toho v očakávaní liberalizácie vízového režimu **kosovské orgány (ministerstvo pre európsku integráciu, ministerstvo vnútra a kosovská polícia) v súčasnosti realizujú ďalšie komplexné kampane na zvyšovanie informovanosti vo všetkých mestských samosprávach Kosova, ktoré sú zamerané na informovanie občanov o právach a povinnostiach vyplývajúcich z bezvízového styku.**

Bezpečnostná situácia

Súčasťou správy o Kosove za rok 2018 bola aj rozsiahla analýza bezpečnostnej situácie. Pokiaľ ide o organizovanú trestnú činnosť, vývoj v tejto oblasti sa uvádza vyššie v texte.

V oblasti **obchodovania s ľuďmi** sa uplatňuje stratégia a akčný plán na roky 2015 – 2019, pričom prioritou je predchádzanie obchodovaniu s ľuďmi, ochrana a podpora obetí a svedkov, vyšetrovanie a stíhanie trestných činov v oblasti obchodovania s ľuďmi a ochrana detí. Právne predpisy sú vo všeobecnosti v súlade so smernicou EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí, hoci ich vykonávanie by sa mohlo zlepšiť. Kosovo je miestom pôvodu, tranzitu, ako aj cieľovou krajinou obetí obchodovania s ľuďmi, najmä pokiaľ ide o sexuálne vykorisťovanie. V roku 2017 bolo identifikovaných 32 obetí obchodovania s ľuďmi, 25 z nich je poskytovaná pomoc v príslušných zariadeniach na reintegráciu a rehabilitáciu a sedem potenciálnych obetí bolo ošetrovaných.

Pokiaľ ide o dohody o policajnej spolupráci podpísané v oblasti riadenia hraníc v rámci **policajnej spolupráce**, Kosovo uzatvorilo 30 dohôd s Albánskom, bývalou Juhoslovanskou republikou Macedónsko, Čiernou Horou a Srbskom vrátane dohôd o zriadení spoločných centier policajnej spolupráce s Albánskom a bývalou Juhoslovanskou republikou Macedónsko, ako aj Protokol o zriadení policajného trilaterálneho strediska v Plave medzi Kosovom, Albánskom a Čiernou Horou. Hraničná polícia určila svoje koordinačné centrá, ktoré sú zodpovedné za medzinárodnú spoluprácu. V platnosti sú dohody o spoločnom hliadkovaní s Albánskom, bývalou Juhoslovanskou republikou Macedónsko a Čiernou Horou a tieto činnosti sa vykonávajú pravidelne. A napokon ministerstvo vnútra 25. mája 2016 podpísalo pracovnú dohodu s Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž o vytvorení operačnej spolupráce medzi agentúrou a ministerstvom.

Ministerstvo vnútra má v platnosti spolu 30 dohôd o policajnej spolupráci a deväť dohôd o operačnej spolupráci s 18 krajinami, z ktorých tri sú mnohostranné. Okrem toho ministerstvo vnútra podpísalo 10 dohôd o spolupráci s misiou EULEX. (*Prehľad všetkých medzinárodných dohôd o policajnej a hraničnej spolupráci je uvedený v prílohe 3*).

Kosovo má komplexný právny rámec, ktorý sa vzťahuje na všetky trestné aspekty súvisiace s **terorizmom**. Právny rámec Kosova je v súlade s *acquis* EÚ a medzinárodnými nástrojmi v oblasti boja proti terorizmu. V trestnom zákone Kosova je celý rad článkov zameraných na terorizmus a v platnosti je osobitný zákon o zákaze vstupu do ozbrojených konfliktov mimo jeho územia (schválený v roku 2015). Kosovo je aj členom globálnej koalície na porážku ISIS.

Kosovské orgány jasne rozlišujú činnosti boja proti terorizmu a prevencie a boja proti násilnému extrémizmu. Príslušné orgány vykonávajú dve samostatné stratégie a akčné plány. Stratégia prevencie a boja proti násilnému extrémizmu bola prijatá v roku 2015 a bude platiť do roku 2020. Stratégia boja proti terorizmu je v súlade so stratégiou EÚ v oblasti boja proti terorizmu a bude platiť v období rokov 2018 – 2022. **Kosovo zvýšilo svoje úsilie v boji proti terorizmu, aj pomocou opatrení, ktoré majú predchádzať násilnému extrémizmu a brániť domácim teroristickým bojovníkom, aby sa zapájali do konfliktov v zahraničí.**

Počet občanov Kosova, ktorí sa zapojili do konfliktov v Sýrii a Iraku, neustále klesá (v rokoch 2012 – 2016 odišlo do oblastí konfliktov na Blízkom východe ako zahraniční teroristickí bojovníci približne 359 občanov Kosova, z toho 255 mužov, 49 žien a 55 detí, a ďalších 41 detí sa v oblastiach konfliktov narodilo) a v roku 2017 neboli nahlásené žiadne nové prípady. Vrátilo sa 133 občanov Kosova, 74 z nich zomrelo a 195 z nich zostalo v oblasti konfliktov (59 mužov, 41 žien a 95 detí). **Kosovské orgány presadzovania práva a súdne inštitúcie naďalej rázne reagujú na teroristické hrozby.** Polícia zatkla značný počet ľudí, ktorí sa pridali k teroristickým skupinám zapojeným do konfliktov v zahraničí alebo ktorí mali v úmysle tak urobiť. Príkladom je úspešná regionálna spolupráca, rámci ktorej kosovská polícia v novembri 2016 zatkla 18 osôb podozrivých z terorizmu. Tieto osoby údajne plánovali organizovať koordinované teroristické útoky v Albánsku, bývalej Juhoslovanskej republike Macedónsko a v Kosove.

Príslušné orgány vypracovali **strategický plán pre boj proti násilnému extrémizmu vo väzniciach**, ktorý bol prijatý v februári 2018. Napriek tomuto úsiliu sú príslušné orgány s problémom násilného extrémizmu a radikalizácie naďalej konfrontované. Čiastočne k tomu prispieva aj finančná podpora zo strany zahraničných organizácií, ktoré hlásajú extrémistickú ideológiu. Príslušné orgány však od roku 2016 dosiahli v súvislosti s terorizmom jednoznačné výsledky (*Úplný opis najdôležitejších prípadov a udalostí je uvedený v prílohe 4*).

V. ZÁVER

Vzhľadom na ratifikáciu dohody o vymedzení hraníc s Čiernou Horou 21. marca 2018 a dosahovanie výsledkov a ich nepretržitého zlepšovania **Komisia potvrdzuje, že Kosovo splnilo dve zostávajúce kritériá. Komisia takisto potvrdzuje, že všetky kritériá stanovené v pláne liberalizácie vízového režimu, ktoré boli považované za schválené v roku 2016, sa naďalej plnia.** Rade a Európskemu parlamentu preto odporúča, aby pokračili v prerokúvaní návrhu Komisie zo 4. mája 2016⁸.

To, či Kosovo naďalej plní všetky požiadavky stanovené v štyroch blokoch plánu liberalizácie vízového režimu, sa po schválení liberalizácie vízového režimu bude **monitorovať** pomocou **rámca na monitorovanie a podávanie správ v rámci mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti prostredníctvom procesu stabilizácie a pridruženia** a v prípade potreby aj prostredníctvom nadväzných mechanizmov ad hoc. Kosovo by malo zabezpečiť, aby účinné opatrenia, ktoré zabránia možnému zneužívaniu bezvízového režimu,

⁸ COM(2016) 277.

zostali v platnosti. Kosovo by malo naďalej uskutočňovať **cielené informačné kampane** zamerané na objasnenie práv a povinností pri bezvízovom cestovaní do schengenského priestoru a predpisov upravujúcich prístup na trh práce EÚ.

Komisia bude naďalej aktívne monitorovať vývoj výsledkov v boji proti organizovanej trestnej činnosti a korupcii, ako aj nepretržité plnenie všetkých kritérií.